

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Неда Балканска, СУ „Св. Кл. Охридски“, ФНПП, Катедра
по Специална педагогика и Логопедия

за проекта за дисертация за присъждане на образователна степен
„доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика)
на тема: **ПРЕДУЧИЛИЩНО ОБУЧЕНИЕ ПРИ ДЕЦА С
ЦЕРЕБРАЛНА ПАРАЛИЗА (5-7 години)**

Автор: Здравка Тодорова Топалова

Научен ръководител: доц. д-р Неда Балканска

Актуалност на дисертационния труд: в обучението децата с церебрална парализа срещат големи затруднения при оgramотяването (овладяването на четенето и писането) и формирането на математически представи. Проблемът се задълбочава, когато церебралната парализа е в комбинация с други съпътстващи нарушения. Прилагането на адаптирани към особеностите на децата методи за работа в предучилищния период предлага по-добри възможности за качествено обучение в училищна възраст. В нашата практика това е първият опит за систематизиране на подобна методика, която е съобразена с потребностите на тези деца. Това придава В този смисъл настоящият проект за дисертационен труд се характеризира с подчертана актуалност.

В структурно отношение трудът съдържа четири глави, увод, изводи и препоръки, заключение, приложение, както и справка за публикациите, свързани с дисертационния труд и приносите на автора. Обемът от страници възлиза на 231, в библиографската справка са цитирани 173 източника на кирилица и латиница и един Интернет-източник. Следва да отбележа, че структурирането на разработката е в съответствие с основните формални изисквания за дисертация.

Теоретичната постановка на проблема е представена в две основни посоки: медико-педагогическа характеристика на децата с ЦП и специфичните особености при подготовката им за училище. Задълбочено и последователно е разкрита същността на церебралната парализа по отношение на нейното дефиниране, класификации и видове. Предлага се психолого-педагогическа характеристика на изследваната група лица.

Във връзка с подготовката на децата за училищно обучение се акцентира върху ранното оgramотяване и обучение по математика. На този фон се представят методите за оgramотяване в зависимост от психолингвистичната преработка на информацията. Наред с традиционните методи се дискутират и алтернативни подходи за ранно обучение по четене, писане и математика. Авторката цитира редица актуални изследвания на наши и чужди учени, с което демонстрира добро познаване на съвременната научно-изследователска практика. Това е задължително условие за коректната организация, провеждане и анализ на резултатите от извършения експеримент. Прави впечатление богатата библиографска справка, на базата на която е извършен теоретичният анализ на проблема и аргументираната позиция на авторката .

Дизайнът на емпиричното изследване съдържа цели и задачи, които са формулирани прецизно. Коректно е представена информацията за контингента и инструмента на изследване. Изследвани са 1223 деца-внушителен брой за нашата експериментална практика, което дава сериозни основания за обективността на получените резултати. Данните от проведения експеримент са интерпретирани количествено и качествено. Емпиричните данни са подложени на изключително сериозен статистически анализ, който по убедителен начин доказва тяхната стойност.

Текстът на автореферата отразява съдържанието на дисертацията. Посочени са осем публикации по темата на дисертацията, публикувани в респектиращи научни издания и една книга-методическо ръководство, отново – по темата на дисертационния труд. Това е още едно потвърждение за сериозната научно-практическа дейност на автора.

Настоящият дисертационен труд се характеризира с редица **приноси с научно - приложен характер**:

1. Изключително компетентно е систематизирана и анализирана теоретичната информация, посветена на въпросите за церебралната парализа и подготовката на децата за училищно обучение. Предложена е задълбочена концепция, която свидетелства за компетентността и добрия научен стил на авторката;
2. Създаден е инструмент за педагогическа диагностика, който може да намери широко приложение в практиката и да повиши качеството на работата на специалните педагози;

3. Изведени са конкретни специфики при ограмотяването на децата с ЦП, които са свързани с прилагането на диференциран подход към различните видове нарушения и адаптирането на стила на въздействие към конкретните потребности (напр. авторката отхвърля тезата за ръкописното писмо при всички случаи на деца с ЦП и налага печатното писмо като адекватен вариант при ограмотяването им). Тези насоки имат отношение както към работата на специалните педагози, така и към работата учителите в общообразователните учебни заведения;
4. Разработена е методика за ранно обучение по четене, писане и математика, съобразена с особеностите на децата с ЦП. Това е един от най-солидните приноси на Здравка Топалова. Методиката е основана на доброто познаване на авторката на традиционните методи за обучение, които успешно са адаптирани към потребностите на децата с ЦП. Ефективността на предложената методика е потвърдена от емпиричните резултати и качествено обогатява съвременната практика.

В заключение: Обсъжданият проект на дисертация по актуалност, замисъл, начин на изложение, обработка и анализ на данните, както и неговите приноси моменти, удовлетворява изискванията на Закона за научните степени и звания. Това ми позволява да предложа на Уважаемото Научно жури да присъди на Здравка Тодорова Топалова образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

20.03.15г.

Гр.София

доц. д-р Неда Балканска